

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio IV. Privilegium non solvendi Decimas an se extendat ad Novalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

189 Ad alteram quoque rationem patet responsio ex dictis: cum enim Pontifex concedit exemptionem à decimis prædialibus, loquitur de prædijs antiquis; tum quòd mens SS. Pontificum *cit. c. 10. & 12.* ita explicatur; tum quòd verba *Prædia, & Prædiales decima*, in rigore non significant sola Novalia, & sic improprie sumerentur, si de his solis explicarentur.

190 Ad argumentum ex *c. 31. de Privilegiis* factum, N. conseq. nam ibi casus proponitur longè à nostro diversus; cum Pontifex solum decimas ex novalibus non comprehendendi fundum, ex quo Ecclesia priusquam coleretur, decimas accipiebat, v. g. si ex pascuis, vel sylva, ex quibus decimas percipiebat, fiat ager. At nos hîc loquimur de privilegio non solvendi ex prædijs; quo nomine, ut diximus, non veniunt soli fundi de novo colendi, sed maximè illi, quos privilegiatus hæcenus coluit: nam nomine *decimarum* præcipuè significatur aliquid sub jure Ecclesiæ constitutum; ergo dum à solvendis conceditur privilegium, procedit vel maximè de illis, ad quas ratione soli jam antè culti Ecclesiæ jus habet.

191 Æquè parùm obest textus *c. 31. h. t.* quia concedere Ecclesiam seu illam unire Hospitali aut Monasterio, non est illi applicare Jura Episcopalia talis Ecclesiæ, sed ad summum propria Ecclesiæ jura seu Parochialia. Unde ex hoc casu, utpote longè diverso, argumentum duci ad nostrum non potest.

192 Concedendum tamen aliquid est rationibus adversariorum, ac limitanda nostra assertio in casu, quo alicui debentur decimæ ex titulo particulari, videl. præscriptione, consuetudine, aut privilegio: si enim ex speciali hujusmodi titulo aliquis jus habet colligendi, per privilegium non solvendi decimas prædiales huic juri non derogatur, nisi in rescripto specialis ejus mentio fiat & derogatio, vel verba rescripti ita sint generalia, ut ex illis pateat, Pontificem voluisse etiam speciali huic juri derogare, v. g. si dicat, se eximere à solvendis decimis quocunque titulo & jure cuicunque debitis, uti docent Pannorm. *in c. 31. h. t.* Covarr. Guttier. Azor, Suar. Palao *ll. cc.* quia juri solum communi, non verò speciali per privilegium derogatur, nisi aliud ex verbis rescripti clarè desumatur.

QUÆSTIO IV.

Privilegium non solvendi decimas an se extendat ad Novalia?

L 2

193.

SUMMARHUM.

193. 194. *Opinio negantium & rationes.*
195. *& seqq. Affirmativa tene-*

tur & probatur.

201. 202. *Responsio ad opposita.*

193 **P**rivilegium non solvendi decimas procedere de prædijs antiquis, modò dictum est: consimilis nunc quæstio est, an pariter comprehendat Novalia? Negant Ant. Butrio in *c. 2 s. h. t. Solorz. tom. 2. l. 3. c. 21. n. 26.* Rebuff. *q. 14. n. 30.* Guttier. *c. 21. n. 130.* Moneta *c. 4. n. 67.* Hier. Roderic. *qq. regul. res. l. 50. n. 6.* Barbosa *de offic. Par. c. 28. §. 3. n. 14.* Gonzal. *in c. 4. h. t. n. 9.* Wernde *l. 4. de Decim. c. 4. concl. 7.* Robert. König *h. t. n. 9.* aliique, moti his rationibus.

194 **I.** Privilegia, cùm concedantur contra jus commune *c. Privilegia dist. 3. c. fin. 25. q. 1.* & contra juris dispositionem operentur. *C. 30. de Privil. l. 2. ff. ad municip.* odiosa sunt & ita accipienda, ut quàm minimùm lædant. *c. 3. de Consang. c. licet de off. ordin. c. 19. de Præscript. c. 16. de Privil. c. Quamvis de Rescript. in 6. c. 3. h. t. & c. 2. eod. in 6.* nec extensionem aliquam recipiunt *c. Petisti 7. q. 1.* etiam ex majoritate rationis. *l. si pupillorum §. si Prætor ff. de rebus eor.* Ergo nec privilegium non solvendi decimas extendendum est, cùm maximè odiosum sit, utpote repugnans non tantùm juri communi, sed etiam juri tertij, seu particularium Ecclesiarum, quibus illæ debentur. **II.**

Privilegij & Præscriptionis eadem est ratio. *c. Duo sunt de offic. Ord. c. super. de V. S.* At Præscriptio non extenditur ad novalia. *c. 28. h. t.* III. Privilegium percipiendi decimas etiam absolutè concessum non comprehendit decimas novalium, ut patet ex *c. 2. §. 1. h. t. in 6.* Ergo etiam privilegium absolutè concessum de non præstandis decimis non extenditur ad novalia: idè enim illud prius ad novalia non extenditur, quia est odiosum & contra jus Ecclesiarum: at odiosum pariter est posterius de non solvendo; privat enim æquè, ac illud, Ecclesias decimis, ad quas etià ex novalibus percipiendas jus habent. IV. Futura non comprehenduntur sub indefinita dispositione. *l. si ita & l. fin. ff. de auro & argent. Clem. fin. de Rescript.* ergo Privilegium non solvendi decimas non comprehendit futuras, seu Novalium. Plerique tamen hujus sententiæ patroni eandem limitant, ac dicunt, hanc immunitatem extendi ad novalia, si concedatur alicui *de laboribus suis*, ut loquitur Pontifex *c. 10. & 12. h. t.* id est, de proprijs prædijs, quæ proprijs manibus aut sumptibus excolit.

Assert. Privilegium immunitatis à præstandis decimis sine limitatione

tione concessum eximit à præstatione etiam novalium decimarum. Ita sentiunt Suar. *cit. c. 19. à n. 4.* Azor *cit. c. 26. q. 6.* Palao *cit. pur. 12. n. 7.* Zoel. *h. t. n. 54.* Pirhing *eod. n. 103.* Schambogen *eod. §. 39.* Fagnan. *in c. 29. h. t. n. 9.* Probatur I. ratione: quia sub privilegio de non solvendis decimis ex proprijs prædijs, generaliter & indefinitè concessio, continentur etiam decimæ Novalium: cum sub concessione generali ac indefinita etiam futura comprehendantur. *c. 22. de Privil.* Neque est major ratio, cur continentur decimæ antiquæ, seu ex agris non novalibus, quàm novæ ex novalibus: cum agri novalis æquè sint propria prædia, quàm agri ab antiquo culti. Unde sicut privilegium non acciperetur in propria significatione verborum (in qua tamen, ut hætenus non semel diximus, privilegium etiam odiosum accipiendum est) si acciperetur solum de novalibus, & non etiam de antiquis decimis, uti argumentantur ipsi etiam Adversarij: ita pariter extraheretur extra proprium verborum sensum, si tantum intelligeretur de decimis antiquis. Comprehendit igitur decimas temporis tam præsentis quàm futuri. *arg. l. fin. si servitus ff. de servit. urb. præd. l. fin. C. Quæ res pign. oblig. poss. c. 1. dist. 19.*

196 Neque obstat, quòd sit in præjudicium tertij: quia etiam privilegij in præjudicium tertij cedentibus

lata interpretatio facienda est, quatenus requirit verborum proprietates: quia hæc non est extensio, sed comprehensio, ut declarant Decius *consil. 113. n. 6.* Panorm. *in c. olim de V. S. n. 4.* Fagnan. *ibid. n. 23.*

Probatur II. Juxta *c. 22. de Privil.* 197 *vil.* si Episcopus indefinitè concessit immunitatem à decimis sibi debitis, *intellexisse videtur*, ait Pontifex, *non solum de decimis possessionum illius temporis, sed futuri.* Rationem reddit: *cum nihil exceperit, & potuerit excepisse, ac in beneficijs plenissima sit interpretatio adhibenda, nec debeat una eademque substantia diverso jure censeri.* Idem ergo dicendum est de privilegio à summo Pontifice concessio, quia æquè in potestate ipsius est decimas remittere cuicunque Parochiæ debitas, ac est in potestate Episcopi remittere decimas sibi debitas; neque minus SS. Pontifex sollicitus esse debet ac esse præsumitur in tuendis juribus particularium Ecclesiarum, quàm est Episcopus in tuendis juribus suæ Ecclesiæ aut mensæ. Accedit, quòd hæc ratio, *cum nihil exceperit & excepisse potuerit*, in utroque casu, ut patet, æqualiter procedit: sicut & altera, quòd *non debeat una eademque substantia diverso jure censeri*, quando videlicet non est major ratio pro una quàm pro altera, & quando de utraque verba privilegij in propria significatione æqualiter procedunt. Atqui non est

est major ratio, cur potius concedatur immunitas à decimis ex prædijs antiquis, quàm ex novalibus; imò si alterutra excipiendæ essent, potius excipiendæ forent decimæ ex antiquis prædijs, quàm ex novalibus, quia longè minus præjudicium nascitur Ecclesijs, si non solvantur istæ, quàm si illæ. Pariter verum est alterum, quòd videlicet verba Rescripti immunitatem concedentis in propria significatione æquè procedant de novalibus, quàm de antiquis prædijs. Ex quo patet, non valere responsionem, quâ quis diceret, illa verba *cit. c. 22. sed futuri*, non esse intelligenda de novalibus in posterum faciendis, sed de prædijs antiquis post privilegium acquirendis: nam indefinita illa propositio æqualiter procedit de utrisque, & in significatione æquè propria de illis, quàm de his: imò potius de illis, utpote minus præjudicium decimatori ordinario inferentibus.

198 Probatur III. ex *c. 12. h. t.* ubi Alex. III. ait, Privilegium Cisterciensibus absolutè concessum, *ne de laboribus, quos proprijs manibus aut sumptibus excolunt, aliquis decimas ab ipsis exigat*, non procedere de solis novalibus: *nam, ut ait, si intelligeremus tantummodo de novalibus, ubi ponimus de laboribus, de novalibus poneremus.* Igitur si dat privilegium absolutè, non dat *tantummodo de novali-*

bus, nec tantummodo de prædijs jam antehac cultis, sed de utrisque. Et sicut, si illud intelligi vellet solùm de novalibus, in rescripto poneret *de novalibus*; ita si intelligi vellet de prædijs solùm antiquis, poneret *de prædijs antiquis*.

Idem argumentum formari potest ex *c. 10. h. t.* ubi idem Pontifex approbat privilegium, quo ipse prædecessor *Hadrianus solis fratribus Cisterciensis Ordinis, & Templarijs, & Hospitalarijs, decimas laborum suorum, quos proprijs manibus, vel sumptibus colunt, indulgit: ceteris vero (Religiosis) ut de novalibus suis &c.* ubi manifestè supponitur, privilegium Cisterciensibus absolutè datum de non solvendis decimis laborum, procedere tam de novalibus, quàm de alijs, etsi novalia in illo non fuerint expressa. Igitur si in privilegio expressa novalium mentio non fit, sed illud absolutè datur, etiam de novalibus intelligendum est.

Probatur IV. Privilegium non 200 solvendi decimas ex laboribus, seu prædijs, quæ quis colit proprijs manibus aut sumptibus, extendit se etiam ad novalia, ut fatentur adversarij, & patet ex *cit. c. 10. & 12. h. t.* quamvis hoc privilegium sit odiosum, utpote repugnans juri communi, & juri privatæ Ecclesiæ, cui aliàs decimæ forent solvendæ. Item est amplè sumendum ac extendendum ad novalia, tamen si privilegium colligendi decimas ad illa

illa se non extendat. Ergo etiam privilegium non solvendi decimas absolute concessum extenditur ad novalia, non obstante, quod odiosum sit, & repugnans juri communi, ac juri tertij, & sic ruunt argumenta contra nostram opinionem adducta, & pariter adversarijs in suo illo casu, quo extensionem ad novalia admittunt, solvenda sunt. Consequentia probatur: ideo in casu, quo conceditur immunitas à decimis de laboribus, quos proprijs quis manibus aut sumptibus colit, isthoc privilegium novalia comprehendit, quia etiam ista sunt propria privilegiati prædia, & sic comprehenduntur sub propria verborum significatione, quibus immunitas à proprijs laboribus conceditur. atqui nostræ quoque sententiæ patroni eam non aliter intelligunt, quàm de proprijs prædijs. Non enim dicimus, immunitatem à decimis absolute concessam procedere de prædijs alienis & à privilegiato conductis. Neque asserimus, quod si quis propria prædia elocet, conductor seu colonus immunis sit per immunitatem locanti concessam: nisi hoc privilegium sit reale, seu ipsis prædijs concessum. Unde plerique, qui sententiam nostram impugnant, re ipsa minus, quàm nos, non dicunt, sed solum assertionem, quâ dicitur, immunitatem à decimis absolute concessam extendi ad novalia, contra mentem asserentium malè intelligunt.

Hinc necesse non est ad argumenta in contrarium allata pluribus respondere. Et primum quidem n. 194. propositum solvimus supra n. 188. 189. 195. & 196. Ad alterum ex paritate privilegij cum præscriptione desumptum, N. conseq. & paritas: præscriptio enim idcirco, ut infra dicitur, ad novalia non extenditur, quia plus non præscribitur, quàm possidetur: atqui novalia, quæ fiunt, nondum possidentur. Privilegium verò procedit etiam de futuris, eruntque novalia æquè propria privilegiati, ac modò sunt prædia antiqua: dum ergo conceditur immunitas ex proprijs prædijs, sub his æquè propriè intelliguntur illa, quàm ista. Ad tertium de privilegio colligendi decimas commodius infra respondebitur.

Ad quartum N. Ant. contrarium ²⁰² constat ex *cit. c. 22. de Privil.* quod allegavi n. 197. Neque obstant leges allatæ: nam ibi sermo est de casu, quo testator dicit: *Lego meum argentum, meum aurum* &c. quæ verba dispositionem utique restringunt ad res, quas tempore dispositionis possidet testator; quod enim primum postea acquisiturus est, jam non potest dicere suum. E contrario, si absolute dicat, se legare omne aurum, vel argentum, intelligi id debet de eo omni, quod tempore mortis in ejus bonis erit, uti patet ex *l. cum aurum ff. de auro, & arg. leg. l. quidam ff. de trit. vin. olcoque leg. & tradunt Menoch.*

l. 4. præsum. 127. n. 34. & l. 2. consil. 106. n. 174. Arias de Mesa l. 3. var. c. 13. quem allegat Gonz. in cit. c. 22. n. 2. Pariter non obstat Clem. ult. de Rescript. sic enim ibi loquitur Pontifex: Litteras nostras super conferendo tibi beneficio vacaturo directas ad Beneficium post datam ipsarum creatum, statuimus non extendi. Cùm ergo beneficium recens creatum non dicatur vacare,

fed erigi, intelligi illa concessio non poterat de Beneficio post Rescriptum erigendo: non enim vacat, quòd antè non extitit, ut bene explicant Barbof. in cit. Clement. Castillo de Tertijs c. 14. n. 39. Arias de Mesa l. c. c. 41. n. 25. Gonzal. l. c. Ac verò privilegium, de quo loquimur, æquè propriè procedit de prædijs novalibus, quàm de antiquis.

QUÆSTIO V.

Privilegium non solvendi decimas an extendatur ad prædia post ejus concessionem acquirenda?

SUMMARIUM.

203. Opinio negans cum suis fundamentis.

204. 205. 206. Affirmans præferatur & stabilitur.

207. Responsio ad opposita.

208. Confectarium doctrina tradita.

203 **D**iversa hæc quæstio est à priori, quam modò de novalibus decidimus. Hic enim solùm agitur de prædijs antiquis, ex quibus Ecclesiæ modò solvuntur decimæ, privilegiato verò primùm post obtentam immunitatem acquiruntur. Resolvit hoc dubium Oldradus *consil. 268.* aitque, privilegio non solvendi decimas etiam absolute concessio comprehendit solùm prædia acquisita & possessa tempore concessionis, non item acquirenda. Movetur I. communi principio hætenus non semel producto, quòd

videl. hoc privilegium, utpote præjudicans Juri communi, & Ecclesiarum privato, odiosum sit ac strictè intelligendum. II. Quia res transit cum suo onere: ergo si post privilegium acquiri prædium oneri decimarum priùs subiectum, non nisi cum hoc onere acquiri. III. Quia in decimis non fit extensio ad futurum. *c. 29. & c. 25. §. 2. h. t.*

Afferit. Privilegium immunitatis de non solvendis decimis procedit de decimis antiquis etiam post illud obtentum acquirendis. Assertio est communissima DD. & omnino